

Presentació de l'informe econòmic de la Cambra de Comerç

-discurs del Cap de Govern, MI Sr Antoni Martí Petit-

Andorra la Vella, 14 de setembre del 2017

Senyor President,

Distingides autoritats,

Senyores i Senyors,

En primer lloc, vull agrair a la Cambra de Comerç, i al Senyor Pantebre, haver-me convidat, un any més, a l'acte de presentació del seu informe econòmic. Un acte que enguany té lloc l'endemà del primer dia del Debat d'Orientació Política on vaig poder exposar davant dels grups parlamentaris i la ciutadania quins són els grans eixos programàtics del meu govern. Un debat on vaig explicar amb deteniment diverses mesures que també persegueixen la millora del sector empresarial.

Ara bé, Senyor President,

La "rentrée" política al nostre país està marcada per dos esdeveniments que donen el tret de sortida any rere any. El primer, és el Dia de Meritxell, que vam celebrar la setmana passada acompanyats del Presidents de la República de Portugal que ens va fer l'honor de visitar Andorra. El segon és la presentació de l'informe econòmic de la Cambra de Comerç que, un any més, ens exposa unes dades econòmiques treballades des del rigor, l'honestedat, l'exigència i la defensa de l'interès general.

Crec que aquesta és la setena presentació de la Cambra a la qual assisteixo com a cap de Govern. Durant aquests darrers set anys, Andorra ha viscut situacions molt diferents. Els

primers anys de la primera legislatura, Andorra estava immersa en una situació del tot desfavorable, amb unes xifres econòmiques que mostraven la dificultat per la qual passava l'economia andorrana i els nostres conciutadans. En aquell moment, el Govern que tenia l'honor d'encapçalar va afrontar unes reformes que han estat cabdals per revertir la situació.

Avui dia, a la meitat de la segona legislatura, Andorra es troba en una situació del tot diferent. I vull deixar clar -perquè no se'm mal interpreti- que encara queda camí per recórrer i molta feina per fer. Aquest Govern, i els pròxims, hauran de seguir reformant el nostre país per poder garantir la igualtat d'oportunitats per tots els ciutadans i un entorn favorable a la creació de riquesa.

Estic convençut que Andorra ho sabrà fer. Com ja ho hem fet en el passat, on els andorrans hem anat reformant i reforçant les nostres institucions i el nostre sistema econòmic per encarar els reptes de futur amb més força.

Senyor President,

Penso que convindrà amb mi si li dic que el meu Govern ha estat l'Executiu que ha afrontat les reformes primordials que s'ajornaven, legislatura rere legislatura, des dels anys noranta. Segurament els governs anteriors van encaminar algunes de les reformes, però som nosaltres que les estem portant a terme.

Com la reforma de competències i transferències comunals, la reforma de la funció pública, la redefinició del sistema sanitari, el replantejament mediambiental i energètic, la modernització del codi de relacions laborals, la construcció d'una estratègia en política turística i comercial, la definició de quins són els reptes claus en l'àmbit de les polítiques socials, l'agilització de la justícia, la simplificació administrativa.

Així com tots els reptes que teníem pendents per obrir econòmicament Andorra a l'exterior i definir un marc fiscal que ens permetés signar convenis de doble imposició, entre molts d'altres. Aquestes reformes ens han permès encarar els reptes de futur amb garanties.

En aquest sentit, al meu entendre, gràcies a aquestes reformes Andorra ha pogut revertir la situació i superar dues crisis sense precedents. L'una econòmica i l'altra financera.

Però, després d'aquests anys de crisi, els andorrans hem de saber extreure diverses lliçons. La primera és que tenim un sistema econòmic encara fràgil. Un sistema que depèn massa d'uns ingressos molt determinats i poc diversificats.

A grans trets, les nostres principals fonts d'ingressos són el sector turístic, el sector financer i el comerç minorista. Dins d'aquesta darrera categoria Andorra –especialment els ingressos públics- té una gran dependència del sector del tabac. I no ens ha de fer por assumir-ho, ja que prendre consciència de les nostres debilitats ens permetrà enfortir la nostra economia. Vull deixar clar que ni jo, ni el meu Govern, pretenem canviar o eliminar aquestes fonts d'ingressos. Però creiem que cal buscar nous sectors que apuntalin l'economia del Principat. Cal aconseguir que els sectors dits tradicionals representin el mateix en números absoluts dins del nostre PIB, però que en percentatge tinguin una rellevància cada vegada menys important. Això voldrà dir que hem estat capaços de seguir diversificant la nostra economia.

Aquesta és la primera lliçó que cal extreure, la debilitat del nostre sistema que encotilla les nostres fonts d'ingressos i de retruc els pressupostos de l'Estat. Així doncs, el que cal perseguir és la diversificació econòmica i potenciar nous sectors com el de serveis. És amb aquest objectiu que hem fet l'obertura econòmica i la reforma fiscal, per fer d'Andorra un país atractiu a ulls dels inversors. Som un país que té un gran potencial si sabem sumar els nostres actius tradicionals d'estil de vida, de cultura i d'educació juntament amb nous sectors provinents de l'obertura econòmica.

Però, Senyor President, també hem de saber extreure una segona lliçó.

Andorra no ha de tenir por d'obrir-se més enllà de les seves fronteres i adaptar-se a un món cada com més globalitzat. Fa tot just un any, davant les Nacions Unides, expressava que la gran dialèctica del nostre temps no és, com havia estat en el passat, entre la dreta i l'esquerra. La gran dialèctica del nostre temps és entre l'obertura i el tancament: Entre aquells que volen un món obert, transparent, cooperant, dinàmic i amb unes institucions multilaterals fortes; i aquells que volen un món tancat, opac i estàtic, en què cada país mira únicament i exclusivament pels seus interessos.

En aquest sentit, si Andorra ha superat la preocupant situació econòmica dels darrers anys és gràcies a l'obertura del nostre país. Durant aquests anys no ens ha fet por globalitzar-nos, tot preservant les nostres especificitats, ja que som massa petits per viure únicament del que ens aporta la nostra terra o els nostres veïns més propers. La crisi de principis d'aquest segle l'hem superat anant cada cop més lluny de les nostres muntanyes. Durant aquests anys hem anat a buscar els turistes cada com més lluny, hem fet que el nostre sistema educatiu sigui difós arreu amb iniciatives impulsades al Consell d'Europa o a la Sectorial d'Educació Iberoamericana que vam rebre l'any passat.

Hem entès que la protecció del nostre medi ambient implica emprendre compromisos globals com la COP-21. I sobretot hem après que per exportar Andorra al món cal parlar el mateix llenguatge que parla el món, dotant-nos d'un sistema fiscal transparent, homologable i competitiu.

Més enllà de la crisi econòmica que es va iniciar el 2008, en els darrers dos anys hem vist com un problema local es supera amb una directiva europea. El 2015 vam aconseguir protegir la nostra plaça financera -un sector local i tradicional- utilitzant una norma global. Ho vam fer

mirant més enllà de les nostres fronteres, amb transparència i obertura. Aquests són els companys de viatge als quals ens hem d'associar en els pròxims anys.

Per això ahir a la tarda, durant el debat d'Orientació Política, ja vaig expressar que Andorra haurà de seguir analitzant quines són les vies més oportunes per dotar-nos d'un prestador d'última instància per a la seva plaça financera; i per poder formar part del Fons Monetari Internacional, que actua com un prestador de liquiditat excepcional per al conjunt de l'Estat. Aquesta és, també, una manera d'explicar al món qui som tot parlant el mateix llenguatge que la resta de països.

En aquesta línia, l'agència de qualificació Standard&Poor's ens encoratja a iniciar negociacions amb institucions financeres com el Fons Monetari Internacional per millorar l'estabilitat de la nostra economia. Recentment, aquesta agència de ràting ha pujat la qualificació d'Andorra i si entrem a l'FMI i trobem un prestador d'última instància per a la plaça financera, estic segur que aquesta nota seguirà pujant. I això sí que genera confiança en l'inversor estranger.

De fet, si aconseguim millorar aquestes notes així com continuen tancant els pressupostos de l'Estat amb equilibri o superàvit, Andorra serà vist, encara més, com un país transparent i fiscalment homologable idoni per invertir-hi.

Durant aquestes dues legislatures, els meus Governos, han treballat per obrir Andorra al món, físicament i institucionalment. D'una banda amb infraestructures com l'heliport nacional, que seguim analitzant, l'estació d'autobusos i l'aeroport Andorra - La Seu. I d'altra banda amb la negociació de l'Acord d'Associació amb la Unió Europea, on les empreses andorranes adquiriran un segell de qualitat que certificarà la seva activitat dins del mercat interior, alhora que concedirà la possibilitat de treballar, estudiar i viure lliurement als andorrans dins del

territori de la Unió. Més concretament, el sector bancari amb l'acord d'associació assolirà un passaport financer indispensable per adaptar-se als nous temps.

Així doncs si la primera lliçó ens deia que havíem de diversificar la nostra econòmica, la segona lliçó ens diu que ho hem de fer dins d'un món global des de la transparència, l'obertura i l'homologació.

Senyor President,

Tal com vostè ho ha presentat durant la seva exposició de l'informe de la Cambra, les dades macroeconòmiques dels darrers anys són satisfactòries. El que si que podem afirmar, és que hi ha un clar canvi de tendència i sembla que els anys de recessió econòmica comencen a estar superats. Convindreu amb mi, que la situació econòmica a Andorra ha millorat –en part- gràcies a la revifada dels nostres veïns. Però sobretot Andorra està avui en una millor situació perquè hem sabut encarar les reformes pendents tot respectant els nostres actius tradicionals. I així ho demostren diversos indicadors macroeconòmics.

En aquest sentit, a poc a poc, hem sabut posar les primeres pedres de la diversificació econòmica amb una inversió estrangera que cada cop té un pes més rellevant dins del nostre PIB. L'any passat, el 2016, la inversió estrangera formalitzada va suposar 97 milions d'euros, el que representa un 3,8% del PIB. La nostra xifra d'inversió estrangera, tot i ser un sector que té poc més de 5 anys de recorregut, ja és més alta que la mitjana de la Unió Europea – amb un 3,4%-, de França –amb un 1,4%- i Espanya –amb un 2,1%-. Concretament el 2015 la inversió estrangera formalitzada al Principat va suposar la creació o adquisició de 377 negocis i la creació de 498 llocs de treball.

A ningú se li escapa que aquestes xifres tenen una incidència més que positiva en el balanç global, on la creació neta d'establiments comercials és de 46% el 2015 i de 9% al 2016. Pel

que fa a la creació de llocs de treball el maig del 2017 van créixer un 3,4% respecte al mateix mes de l'any anterior. De fet, si se'm permet la comparativa, al maig d'aquest any es creen els mateixos llocs de treball que es van destruir el maig del 2011. Amb això, el que vull exposar és que la situació s'ha revertit, on abans destruïem negocis i llocs de treball ara tenim nous sectors que apareixen amb força i que cada dia creen més ocupació. El 2016 hem aconseguit crear, de mitjana, quasi dos llocs de treball cada dia.

En conseqüència, les persones en recerca de feina al Servei d'Ocupació han anat disminuint en els dos darrers anys. Fins al punt que el juliol passat la xifra registrada és de 396 persones a l'atur, un 8,5% menys que el juliol del 2016. Encara més, el desembre del 2016 el Servei d'Ocupació va registrar 301 demandants de feina, el que suposa la xifra més baixa des de l'agost del 2009.

Pel que fa a la resta de sectors econòmics, les importacions el 2016 van augmentar de 57 milions d'euros respecte al 2015. Però el que és més important, si comparem el valor de les importacions entre els dos darrers anys sense tenir en compte els sectors tradicionals com el tabac, els carburants i les begudes les importacions segueixen creixent prop d'un 8%. Aquesta és una mostra més que el sector comercial tornar a agafar embranzida i que any rere any la nostra economia es va enfortint gràcies a la diversificació de sectors.

Un altre sector que també es veu afavorit per la recuperació econòmica és el de l'automòbil. Pel que fa a les matriculacions de vehicles el 2016 van augmentar un 13,5% respecte al 2015.

Senyores i Senyors,

Estareu d'acord amb mi que tot aquest conjunt de xifres macroeconòmiques corroboren que l'economia va millor. Però, i crec que en això el Senyor President coincidirà amb mi, de res serveix tenir uns bons indicadors si no ho sabem revertir socialment. Perquè un país que

únicament té ambicions econòmiques no va enlloc. Un país, per sobre de tot, ha de generar oportunitats als seus ciutadans, a l'hora que els permet desenvolupar un projecte de vida digna.

És per aquesta raó que més enllà de parlar un llenguatge internacional també hem de saber parlar als nostres conciutadans. Com a Govern tenim la responsabilitat de retornar el creixement econòmic a la societat. És per aquest motiu que des de l'Executiu seguirem impulsant el creixement econòmic modernitzant Andorra en l'àmbit turístic, ambiental, energètic, cultural, social i educatiu. Perquè aquestes són les nostres grans fortaleses que sovint han estat massa oblidades en detriment d'un creixement únicament especulatiu.

En aquest sentit, també hem de seguir lluitant contra una excessiva burocràcia que condiona les nostres empreses i emprenedors, perquè aquests són els que generen llocs de treball i participen en el desenvolupament econòmic del país. Pròximament a la planta baixa de l'edifici administratiu de Prat del Rull s'obrirà el Punt d'atenció a l'empresa, un servei de tràmits especialitzat a donar resposta a les necessitats dels emprenedors, els professionals i les empreses. I això és també una aposta en favor de la competitivitat, basat en el concepte de finestra única en la qual es podran fer tots els tràmits relacionats amb el món empresarial.

En els darrers anys són moltes les reunions que hem mantingut amb els membres de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis, de la Confederació Empresarial Andorrana i de l'Empresa Familiar Andorrana, per agilitzar els processos de creació d'empreses. Segurament queda camí per fer, però no bona part del trajecte ja l'hem fet colze a colze, i espero que continuï sent així de cara al futur.

Com ja he dit, hem de saber revertir les bones xifres macroeconòmiques a la societat i als nostres motors de creixement. És per això que durant els pròxims anys haurem de seguir impulsant el sector turístic amb unes polítiques comunicatives clares cap a l'exterior que ens

permetin atansar-nos als 10 milions de visitants. Un sector que, amb el lideratge del Ministre Camp, ha augmentat cada any i on l'estiu pren cada cop més preponderància. En els darrers 6 anys els turistes han augmentat d'un 25% i el 2016 vam rebre un 5% de turistes que al 2015. Pel que fa a aquest estiu, al juliol les entrades de turistes van créixer un 13,4%.

Les polítiques mediambientals i energètiques també són una de les fites pendents per protegir una de les nostres grans riqueses, la natura, així com per reduir la nostra dependència energètica. En aquest sentit, els projectes de construcció de centrals de cogeneració i el foment de les energies renovables són indispensables per protegir les nostres muntanyes. Les polítiques de promoció del vehicle elèctric també són un bon mitjà per conscienciar la ciutadania de quin ha de ser un estil de vida sostenible. En últims dos anys del Pla Engega, el vehicle elèctric té una penetració en el mercat de prop del 5%. Fet que ha situat el nostre país com a tercer país del món, darrere de Noruega i Holanda, amb major quota de mercat d'aquest tipus de vehicles.

Ja per acabar, Senyor President,

Deixeu-me agrair-vos un cop més la vostra invitació per acompanyar-vos en la presentació de l'informe de la Cambra de Comerç. Tots dos, Senyor Pantebre, des de càrrecs amb responsabilitats diferents, hem hagut de fer front a situacions similars. En els darrers anys Andorra ha hagut de superar moments difícils, alguns segurament massa difícils, però amb responsabilitat i transparència hem sabut retrobar el camí del creixement. Els discursos de la crisi econòmica on el Principat estava immers en una situació preocupant i on la Cambra demanava una ràpida actuació del Govern queden enrere. Però no els hem d'oblidar. Ja he dit que hem de saber extreure les bones lliçons dels moments més complicats per sortir-ne més reforçats.

Senyor President, gràcies per la feina que fa al capdavant de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra, espero que junts, institucions públiques i privades, seguim modernitzant Andorra, perquè aquest és el camí que ens aproparà a la diversificació econòmica i a una major competitivitat del nostre país.

Perquè l'Andorra que volem és un país fort i modern, capaç d'encarar els grans reptes que ens ofereix el futur. Però, sobretot, l'Andorra que volem és un país amb talent, socialment modern que sap estar al costat de la ciutadania, perquè Andorra, per sobre de tot, és un país idoni per viure.

Moltes gràcies.